

Göteborg 2026-05-22

u.remissvar@regeringskansliet.seu.s.remissvar@regeringskansliet.se

Diarienum: U2626/00068

Remissvar – från Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg avseende SOU 2026:4 "Rektor i fokus – förutsättningar för ett pedagogiskt ledarskap"

Sammanfattande ställningstagande

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg välkomnar utredningens ambition att stärka rektors förutsättningar inom alla skolformer att utöva ett pedagogiskt ledarskap och att tydliggöra huvudmannens ansvar. Vi ser fram emot en tydlig lagstiftning där det definieras vad rektor ska ägna sig åt.

Förslaget om att rektors ansvarsområde inte ska vara mer omfattande än att det pedagogiska ledarskapet kan utövas är oerhört betydelsefullt då det har direkt koppling till barns, elevers och studerandes utveckling och måluppfyllelse. En lagstadgad definition av rektors uppdrag skapar bättre förutsättningar för att genomföra reformpaketets olika delar på ett samordnat och ändamålsenligt sätt.

Utredarens förslag att tydliggöra att rektor inte får delegera ansvaret för en hel skolenhet är enligt Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg ett avgörande steg för rektors undervisningsnära ledarskap. Förslaget stärker incitamenten för huvudmän att redan nu se över skolorganisationer där rektors ansvarsområden blivit alltför omfattande och komplexa. Regeringen adresserade i sitt direktiv 2024:48 de problem som idag finns med "storrektorer" eller rektorer med alltför omfattande och komplexa ansvarsområden. Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg ser en tydlig risk i organisatoriska modeller där rektor leder verksamheten genom flera chefsled och där avståndet till undervisningen därmed ökar.

Reformens genomslag förutsätter att staten säkerställer långsiktiga ekonomiska och organisatoriska förutsättningar för huvudmännen. Om inte detta sker finns risk för stora skillnader i tillämpning och därmed också i rektorers faktiska möjligheter att utöva sitt uppdrag.

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg står följaktligen bakom huvuddelen av de förslag som utredaren presenterat och även de bedömningar som utredaren gör. Våra ställningstaganden utvecklas nedan med hänvisning till SOU 2026:4 kapitel 7.1.

Utvecklade ställningstaganden

7.1.1 Rektorns pedagogiska ledarskap ska definieras i skollagen

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg bifaller förslaget.

Vi är positiva till att rektorns pedagogiska ledarskap definieras i skollagen. En tydlig definition kommer att stärka uppdragets kärna och tydliggöra rektors ansvar för ett undervisningsnära ledarskap. Det kommer påverka barn, elever och studerande positivt gällande utveckling och resultat.

Detta förutsätter att definitionen kopplas till reella organisatoriska förutsättningar. Om ansvarsområdets omfattning och komplexitet hanteras på ett ändamålsenligt sätt får definitionen praktisk betydelse och det pedagogiska ledarskapet ges förutsättningar att prioriteras.

7.1.2 Rektorns ansvarsområde får inte vara mer omfattande än att rektorn kan utöva det pedagogiska ledarskapet

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg bifaller förslaget.

Utredningen lyfter att omfattningen av rektors ansvarsområde behöver bedömas utifrån verksamhetens storlek, organisatoriska komplexitet och lokala förutsättningar. Detta är i sak rimligt. Samtidigt bedömer vi att formuleringar som "inte för stort" eller "inte för komplext" riskerar att bli alltför öppna för tolkning om de inte kompletteras med tydligare vägledning och gemensamma bedömningsgrunder.

Med en tydlig, gemensam modell för hur dessa faktorer ska analyseras och vägas samman skapas ökade möjligheter till likvärdighet samtidigt som riskerna minskar för:

- friktion utifrån olika tolkningar mellan huvudman, skolchef och rektor
- otydliga beslutsunderlag
- bristande transparens i prioriteringar
- konflikter i dialogen om uppdragets omfattning
- beslut som uppfattas som godtyckliga eller inkonsekventa

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg anser därför att skollagen 2 kap. 9 § ska förtydligas och att den åtföljs av föreskrifter från Skolverket med fokus på hur bestämmelsen ska tillämpas i praktiken.

7.1.3 Rektorn ska ges förutsättningar för det pedagogiska ledarskapet

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg bifaller förslaget.

Det är positivt att huvudmannens ansvar för att säkerställa rektors organisatoriska förutsättningar tydliggörs. Vi vill peka på nödvändigheten av en god dialog mellan rektor och skolchef kring å ena sidan rimligt dimensionerade uppdrag och å andra sidan adekvat stöd. Analysen av stödbehov bör ske regelbundet och återkommande samt kopplas till en samlad bedömning av uppdragets omfattning och komplexitet.

Det är samtidigt viktigt att administrativa och praktiska uppgifter inte fortsatt tillåts tränga undan rektors pedagogiska ledarskap. När rektor ska vara undervisningsnära behöver administrativa stödstrukturer dimensioneras därefter. Vi poängterar behovet av att staten säkerställer att alla huvudmän har den organisatoriska och ekonomiska kapacitet som krävs för att genomföra skoluppdraget, bland annat genom en ökad och tydligt renodlad finansieringsmodell för utbildningssektorn.

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg förordar att Skolverket får i uppdrag att ta fram föreskrifter och allmänna råd för hur huvudmän ska säkerställa rimlig dimensionering av rektorsuppdraget och organisatoriska förutsättningar för pedagogiskt ledarskap. Dessa skulle kunna utformas med inspiration från Arbetsmiljöverkets föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö.

7.1.4 Rektorn ska ha mandat att besluta om ledningsstöd i den inre organisationen

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg bifaller förslaget.

Ett tydligt mandat är viktigt för att rektor ska kunna utforma en ändamålsenlig ledningsstruktur. Samtidigt förutsätter ett sådant mandat att uppdragets omfattning är rimligt dimensionerat.

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg betonar vikten av att skollagens kap 2 §10 förtydligas så att det framgår att enbart rektor får besluta om den inre organisationen, utse ledningsstöd och ansvara för resursfördelningen.

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg förordar att Skolinspektionen får i uppdrag att granska att huvudmän inte begränsar rektors rätt att besluta om ledningsstöd i den inre organisationen utifrån kommande nya lagstiftning.

7.1.5 Rektorns pedagogiska ledarskap ska inte vara möjligt att delegera i sin helhet

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg bifaller förslaget.

Regleringen är helt nödvändig för att säkerställa reformens avsikt – tydliggörandet av att rektor ska vara en undervisningsnära ledare och att det pedagogiska ledarskapet aldrig "kan reduceras till allmänt ledarskap eller administrativ styrning" (SOU2026:4 sid 19).

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg betonar vikten av att skollagens kap 2 §10 förtydligas så att det framgår att rektorn inte kan ge någon annan i uppgift att besluta om den inre organisationen, utse ledningsstöd eller ansvara för resursfördelningen.

7.1.6 Statens skolverk ska ges i uppdrag att ge huvudmännen stöd i arbetet med att säkra rektorsförsörjningen och i att hantera rektorsomsättningen.

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg bifaller förslaget.

Vi ser positivt på insatser för att stärka rektorsförsörjningen och attrahera fler till det viktiga yrket. Möjligheten att rekrytera och behålla rektorer påverkas i hög grad av uppdragets omfattning, komplexitet och organisatoriska förutsättningar. För att insatserna ska få avsedd effekt behöver de därför kombineras med arbete för rimlig uppdragsomfattning, tydligt mandat och tillgång till adekvat och efterfrågat ledningsstöd. Uppdragets attraktivitet påverkas även av löneläge och löneutveckling.

7.1.7 Förtydligade behörighetskrav för rektorer

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg bifaller förslaget.

Vi ser framförallt fördelar med förtydligade behörighetskrav. Skärpta sådana krav behöver kombineras med långsiktig planering för kompetensförsörjning samt goda organisatoriska förutsättningar i uppdraget. Rektorer som genomfört den särskilda befattningsutbildningen ska fortsatt kunna anställas som rektorer, oavsett utbildningsbakgrund.

7.1.8 Befattningsutbildningen för rektorer ska genomföras med godkänt resultat inom stipulerad tid

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg bifaller förslaget.

Vi ser positivt på att befattningsutbildningen tydliggörs och ges en tydligare tidsram. Deltagande i utbildningen ska möjliggöras inom ramen för rektors uppdrag.

Skolchefen ska säkerställa att rektorer ges organisatoriska förutsättningar att genomföra utbildningen genom att skolchefen anpassar rektorerna uppdrag under utbildningstiden.

7.1.9 Den statliga befattningsutbildningen för rektorer ska reserveras för rektorer, men en ny särskild utbildning ska erbjudas biträdande rektorer och annan personal med ledningsuppgifter

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg bifaller förslaget.

Vi ser att det är först då skolledaren har den undervisningsnära rektorsrollen som det är aktuellt med statens befattningsutbildning.

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg uppfattar att huvuddelen av de skolledare som idag har en anställning som biträdande rektor samt har ett undervisningsnära skolledarskap med ansvar för en skolenhet, kommer att tilldelas tjänstetiteln rektor. Därmed blir de aktuella för befattningsutbildningen.

Vi ser behov av att säkerställa att biträdande rektorer och andra med skolledande befattning fortsatt får relevant kompetensutveckling från högskolor. Uppdraget biträdande rektor ska ses som ingång i skolledande befattningar med sannolik avsikt att senare i karriären verka som rektor.

7.1.11 Det ska förtydligas i skollagen att en rektor inom ramen för sin rektors anställning inte kan ha funktionen skolchef.

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg avråder i nuläget från att gå vidare med förslaget. Det är viktigt att förslaget inte leder till längre beslutsvägar eller otydligt ansvar i frågor som påverkar den dagliga verksamheten. Vi uppfattar risker för kontraproduktiv utveckling främst för små fristående skolor. En fördjupad analys behöver ske, och med det förordar vi att regeringen avvaktar med att gå vidare med förslaget. Ett senare genomförande av förslaget, där ansvar och stödstrukturer är tydliggjorda, skulle kunna innebära de förbättringar utredaren pekar på.

7.1.12 Behörighetskrav och en statlig befattningsutbildning för skolchefer ska införas

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg bifaller förslaget.

En tydlig och kompetent skolchefsfunktion stärker förutsättningarna för rektor. Det är avgörande att rollen som skolchef tydligt kopplas till uppdraget att skapa goda organisatoriska förutsättningar för rektor.

Vi ser positivt på att skolchefsfunktionen professionaliseras genom behörighetskrav och en statligt styrd befattningsutbildning med tydligt fokus på ansvar för dimensionering av rektorsuppdraget, stödstrukturer och en långsiktigt hållbar ledningsorganisation. Detta är en stark framgångsfaktor för att utredningens intentioner kring rektors pedagogiska ledarskap ska kunna realiseras.

Med vänlig hälsning

Sveriges Skolledare lokalförening Göteborg

Jessica Thompson

Ordförande

Eva Eriksson Soleimani

Vice ordförande